Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0249

Nauja gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi strategija

2026 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl naujos gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi strategijos (2025/2181(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/1808, kuria, atsižvelgiant į kintančias rinkos realijas, iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva)[1],

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1083, kuriuo nustatoma bendra žiniasklaidos paslaugų vidaus rinkoje sistema ir iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES (Europos žiniasklaidos laisvės aktas)[2],

– atsižvelgdamas į 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas)[3],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES)

---

1 OL L 303, 2018 11 28, p. 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj.
2 OL L, 2024/1083, 2024 4 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.
3 OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.

2016/797 ir (ES) 2020/1828 (Dirbtinio intelekto aktas)[4],

- atsižvelgdamas į savo 2021 m. kovo 25 d. rezoliuciją dėl skaitmeninio švietimo politikos formavimo[5],

– atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 11 d. Komisijos komunikatą „Skaitmeninis dešimtmetis vaikams ir jaunimui: nauja Europos strategija dėl vaikams geresnio interneto (VGI+)“ (COM(2022)0212),

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 12 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Europos demokratijos skydas. Stiprių ir atsparių demokratinių valstybių įgalėjimas“ (JOIN(2025)0791),

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą dėl pagrindinių įgūdžių veiksmų plano (COM(2025)0088),

- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 3 d. Komisijos komunikatą „Europos žiniasklaida skaitmeniniame dešimtmetyje: gaivinimo ir transformacijos rėmimo veiksmų planas“ (COM(2020)0784),

- atsižvelgdamas į 2026 m. vasario 10 d. Komisijos komunikatą „Kovos su patyčiomis kibernetinėje erdvėje veiksmų planas „Internete saugesni, kartu stipresni““ (COM(2026)0071),

- atsižvelgdamas į 2026 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą „Europos aviacijos strategija“ (COM(2026)0110),

- atsižvelgdamas į savo 2025 m. lapkričio 26 d. rezoliuciją dėl nepilnamečių apsaugos internete[6],

- atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 22 d. ES miestų darbotvarkę,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliuciją dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos „2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija“[7],

- atsižvelgdamas į 2026 m. paskelbtą Komisijos leidinį „Guidelines on the ethical use of artificial intelligence and data in teaching and learning for Educators“,

- atsižvelgdamas į 2026 m. paskelbtą Komisijos leidinį „Guidelines for teaching informatics: practical strategies for European classrooms“,

---

4 OL L, 2024/1689, 2024 7 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.
5 OL C 494, 2021 12 8, p. 2.
6 OL C, C/2026/1708, 2026 4 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1708/oj.
7 OL C 456, 2018 12 18, p. 1.

– atsižvelgdamas į 2024 m. paskelbtą Komisijos leidinį „Wellbeing and mental health at school – Guidelines for education policymakers“,

– atsižvelgdamas į 2025 m. paskelbtą Jungtinio tyrimų centro tyrimą „Social media usage and adolescents’ mental health in the EU“,

– atsižvelgdamas į UNESCO ataskaitas, ypač į 2025 m. paskelbtą ataskaitą „Media and information literacy for all: closing the gaps: global analysis of the current state of play of media and information literacy“,

– atsižvelgdamas į 2023 m. paskelbtą EBPO leidinį „Pisa 2022 Results (Volume II): Learning During – and From – Disruption“,

– atsižvelgdamas į 2025 m. spalio 10 d. Komisijos komunikatą „Gairės pagal Reglamento (ES) 2022/2065 28 straipsnio 4 dalį dėl priemonių aukštam nepilnamečių privatumo, saugos ir saugumo internete lygiui užtikrinti“[8],

– atsižvelgdamas į 1989 m. lapkričio 20 d. priimtą JT vaiko teisių konvenciją ir į jos bendrąją pastabą Nr. 25 (2021 m.) dėl vaikų teisių, susijusių su skaitmenine aplinka,

– atsižvelgdamas į 2025 m. paskelbtą EBPO leidinį „Recommendation of the Council on Children in the Digital Environment“,

– atsižvelgdamas į 2018 m. paskelbtas Europos Tarybos gaires siekiant gerbti, ginti ir įgyvendinti vaiko teises skaitmeninėje aplinkoje,

– atsižvelgdamas į 2020 m. paskelbtą Europos Tarybos ataskaitą „Media Literacy for all: Supporting marginalised groups through community media“,

– atsižvelgdamas į Europos Tarybos Žiniasklaidos ir informacinės visuomenės iniciatyvinio komiteto (CDMSI) 2025 m. gruodžio mėn. priimtą politikos dokumentą „National Media and Information Literacy (MIL) Strategies: Practical Steps and Indicators“,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Kultūros ir švietimo komiteto pranešimą (A10-0173/2026),

A. kadangi gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis mokymasis yra labai svarbūs siekiant įgalinti piliečius įgyti kritinių įgūdžių, būtinų norint savarankiškai ir atsakingai vertinti, tikrinti, kurti informaciją bei žiniasklaidos turinį ir jais dalytis tradicinėse ir interneto platformose, taip pat priimti

---

8 OL C, C/2025/5519, 2025 10 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5519/oj.

informacija pagrįstus sprendimus nuolat kintančioje informacinėje aplinkoje; kadangi šie įgūdžiai stiprina piliečių dalyvavimą, socialinę įtrauktį ir demokratinį atsparumą;

B. kadangi gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis mokymasis šiuolaikinėje visuomenėje suteikia pagrindinius įgūdžius ir yra labai svarbūs kovojant su dezinformacijos plitimu, pasitikėjimo žiniasklaida mažėjimu bei interneto platformų, naujų žiniasklaidos subjektų, kaip antai nuomonės formuotojai ir turinio kūrėjai, ir dirbtinio intelekto poveikiu; kadangi gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis mokymasis yra būtini atsižvelgiant į pasikeitusius informacijos vartojimo modelius, grindžiamus „slinkimo kultūra“;

C. kadangi gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis mokymasis yra būtini siekiant užtikrinti naudotojų skaitmeninę gerovę;

D. kadangi naudojimosi žiniasklaida ir skaitmeniniu turiniu būdai labai pasikeitė: naudotojai, visų pirma nepilnamečiai ir jaunimas, vis dažniau renkasi specialiai pritaikytą turinį socialinės žiniasklaidos platformose, atidžiai seka nuomonės formuotojų veiklą, labai pasikliauja algoritminėmis rekomendacijomis ir blogiau geba išlaikyti dėmesį negu gebėjo naudodamiesi tradicinių formų žiniasklaida; kadangi socialiniai tinklai gali greitai individualizuoti savo sklaidos kanalus, taip sukeldami savo naudotojams, visų pirma nepilnamečiams, pagyvenusiems ir kitiems pažeidžiamiems naudotojams, pavojų gauti daugiau žalingo turinio arba užsidaryti informacijos burbuluose;

E. kadangi tam tikros skaitmeninių platformų, įskaitant algoritminių rekomendacijų sistemas, dizaino savybės gali turėti įtakos turinio atrankai bei matomumui ir gali prisidėti prie rizikos, susijusios su naudotojų gerove ir žalingo turinio poveikiu;

F. kadangi dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis ES gyventojai turėtų turėti įvairių kognityvinių, techninių ir socialinių įgūdžių, kad galėtų veiksmingai naudotis žiniasklaidos turiniu, jį analizuoti ir taip išlikti atsparūs galimiems manipuliavimo veiksmams ar hibridiniams išpuoliams, kuriais siekiama destabilizuoti pilietinį diskursą ir demokratinius procesus;

G. kadangi kokybiška, nepriklausoma ir pliuralistinė žurnalistika yra demokratinės visuomenės kertinis akmuo ir atlieka svarbų vaidmenį stiprinant gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis, kovojant su dezinformacija ir didinant piliečių pasitikėjimą informacine ekosistema, o tai daro teigiamą poveikį žiniasklaidos sektoriaus ekonominiam tvarumui; kadangi visuomeninė žiniasklaida atlieka svarbų vaidmenį siekiant šių tikslų ir jai reikia tinkamo ir tvaraus finansavimo;

H. kadangi gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis švietimas turi būti laikomi neatsiejamais visapusiškos mokymosi visą gyvenimą strategijos, kuri turėtų apimti konkrečius besimokančiųjų ir švietimo bei informacijos ekosistemos suinteresuotųjų subjektų, įskaitant tėvus, globėjus, pedagogus, žiniasklaidą, žurnalistus, bibliotekas, pilietinės visuomenės organizacijas ir naujus žiniasklaidos subjektus, pvz., nuomonės formuotojus ir turinio kūrėjus, poreikius, komponentais; kadangi Kartų tarpusavio teisingumo strategijoje pripažįstama, kad mokymasis visą gyvenimą, skaitmeniniai įgūdžiai, gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir aktyvus visų amžiaus grupių dalyvavimas yra pagrindinės kartų tarpusavio teisingumo ir demokratinių visuomenių atsparumo sąlygos;

I. kadangi veiksmingam gebėjimui naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeniniam mokymuisi reikia lygių galimybių gauti išsilavinimą ir pliuralistinės informacinės aplinkos;

J. kadangi socialine žiniasklaida pradeda naudotis kaskart vis jaunesni vaikai ir 97 proc. ES jaunuolių internetu naudojasi kasdien, o socialinės žiniasklaidos platformos tampa pagrindiniu 15–24 m. jaunimo informacijos šaltiniu[9];

K. kadangi požiūriai į gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi visoje ES skiriasi, ypač jų įtraukimo į mokyklų mokymo programas ir finansinės ar administracinės paramos, teikiamos veiksmams ar programoms, lygio požiūriu, taip pat kompetentingų institucijų ar įstaigų ir jų tarpusavio bendradarbiavimo srityje;

L. kadangi 2021 m. JT Vaiko teisių komiteto priimtoje Bendrojoje pastaboje Nr. 25 dėl vaikų teisių, susijusių su skaitmenine aplinka, nustatyta, kad skaitmeninėje aplinkoje turi būti gerbiamos, saugomos ir įgyvendinamos vaiko teisės ir kad skaitmeninių paslaugų teikėjai, teikdami savo produktus ir paslaugas vaikams, turi laikytis aukščiausių etikos, privatumo ir saugumo bei tinkamumo pagal amžių standartų;

M. kadangi gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi įgūdžiai turėtų būti ugdomi nuo ankstyvo amžiaus, įtraukiant juos į pradinį ugdymą ir taip padedant vaikams geriau pasirengti skaitmeninės aplinkos iššūkiams, atsižvelgiant į jų amžių ir raidą; kadangi šie įgūdžiai yra vienodai svarbūs visą asmens gyvenimą, juos reikia vertinti laikantis mokymosi visą gyvenimą požiūrio;

N. kadangi dėl pernelyg ankstyvo skaitmeninių priemonių ar

---

9 Maza, M. T. ir kt., „Association of Habitual Checking Behaviors on Social Media with Longitudinal Functional Brain Development“, *JAMA Pediatrics*, 177 t., Nr. 2, 2023, p. 160–167.

technologijų diegimo nepilnamečiams, kol analoginėmis priemonėmis dar neišugdyti pagrindiniai gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir kritinio mąstymo įgūdžiai, jie susiduria su įvairia skaitmenine rizika ir žala internete, kurios jie dar gali negebėti atpažinti ar suvaldyti;

O. kadangi visiems gyventojams, ypač nepilnamečiams, jaunimui, vyresnio amžiaus žmonėms, asmenims su negalia bei žmonėms, gyvenantiems kaimo ar atokiose vietovėse, kuriose skaitmeninė infrastruktūra yra ribota, vis dar kyla didesnė išnaudojimo skaitmeninėje aplinkoje rizika; kadangi visų amžiaus grupių piliečiai, ypač nepilnamečiai, kurių kognityviniai gebėjimai vis nėra iki galo susiformavę, yra pažeidžiami dėl rizikos, susijusios su dirbtinio intelekto sukurtu turiniu ir pokalbių robotais;

P. kadangi tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis politikos formuotojai diskutuoja dėl minimalaus amžiaus nustatymo, kad būtų galima apsaugoti nepilnamečius, kai jie naudojasi interneto platformomis, taip pat dėl amžiaus tikrinimo ir tėvų kontrolės;

Q. kadangi 2026 m. kovo mėn. Komisija įsteigė specialią ekspertų grupę vaikų saugumo internete klausimais, kuriai pavesta parengti rekomendacijas, kaip geriau apsaugoti vaikus ir suteikti jiems galių skaitmeninėje aplinkoje; kadangi ekspertų grupė taip pat nagrinėja gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi svarbą vaikams, tėvams ir pedagogams;

R. kadangi ES audiovizualinio sektoriaus ir žiniasklaidos teisės aktuose pateikiama žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo apibrėžtis ir pripažįstama jo svarba, visų pirma pagal Europos žiniasklaidos laisvės akto (EŽLA) 2 straipsnio 21 punktą ir Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvoje (AŽPD) nustatytus žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo įpareigojimus; kadangi pagal Europos žiniasklaidos laisvės akto 13 straipsnį Europos žiniasklaidos paslaugų valdybai pavesta keistis geriausia patirtimi gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis srityje;

Pagrindiniai naujo požiūrio į gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi elementai

1. pabrėžia, kad į ateitį orientuotu požiūriu į gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi turėtų būti siekiama įgalinti visų amžiaus grupių žmones, suteikiant jiems pagrindinius įgūdžius, kurie leistų visapusiškai išnaudoti skaitmeninę aplinką, stiprinti savo kūrybinius įgūdžius, naudotis įvairiais šaltiniais ir išvengti rizikos, susijusios su interneto platformų naudojimu ir dizainu;

2. pabrėžia gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis vaidmenį ugdant asmenų kritinio mąstymo įgūdžius, kurie padeda priimti informacija pagrįstus ir savarankiškus sprendimus demokratiniuose

procesuose ir didinti pilietinę atsakomybę kovojant su dezinformacija, poliarizacija ir užsienio vykdomu manipuliavimu informacija bei kišimusi, ypač rinkimų kontekste;

3. pabrėžia, kad gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis mokymasis turėtų atsispindėti platesnėse ES iniciatyvose, kuriomis siekiama apsaugoti demokratinius procesus, be kita ko, ES demokratijos skydo kontekste;

4. pripažįsta, kad žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ir skaitmeninio mokymosi mokymo metodai turi būti novatoriški, skirti visoms gyventojų grupėms ir pritaikyti prie besimokančių asmenų, ypač pažeidžiamų naudotojų, kurie dėl geografinių, socialinių, kultūrinių ir ekonominių veiksnių yra nepalankioje padėtyje, poreikių;

5. pripažįsta saugesnio interneto centrų ir pilietinės visuomenės organizacijų įgyvendinamo tarpusavio švietimo vertę, nes tai veiksminga priemonė skleidžiant vaikams ir paaugliams žinią apie saugų naudojimąsi internetu, papildanti formalųjį švietimą;

6. pabrėžia, kad gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis mokymasis atlieka pagrindinį vaidmenį įgalinant naudotojus saugiai naršyti skaitmeninėje aplinkoje, be kita ko, kovojant su patyčiomis kibernetinėje erdvėje ir kitų formų žala internete; ypač pabrėžia, kad gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi įgūdžių ugdymas visais švietimo etapais ir vykdant mokymosi visą gyvenimą veiklą yra labai svarbus siekiant ugdyti ir stiprinti kritinį mąstymą, savimonę ir atsakingą elgesį internete;

7. pabrėžia, kad gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis politikos veiksmais turėtų būti didinamas informuotumas apie tai, kokią įtaką skaitmeninė aplinka ir platformų dizainas daro būdams, kuriais mes susipažįstame su informacija, įskaitant gebėjimą suprasti algoritmų veikimą ir atpažinti priklausomybę sukeliantį dizainą ir emociškai manipuliacinį turinį;

8. pabrėžia didėjantį skaitmeninės aplinkos poveikį naudotojų psichikos sveikatai ir gerovei; ragina Komisiją ir valstybes nares į gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi programas įtraukti skaitmeninės empatijos plėtojimą, atsakingą elgesį internete ir skaitmeninės aplinkos poveikio psichikos sveikatai ir gerovei supratimą, nes tai yra svarbūs patyčių kibernetinėje erdvėje prevencijos ir skaitmeninės gerovės skatinimo elementai;

9. pabrėžia, kad, siekiant nustatyti ES požiūrį į gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi, svarbu naudoti visas turimas šios srities reguliavimo priemones ir prireikus skatinti visų susijusių subjektų bendradarbiavimą;

10. pabrėžia, kad, siekiant skatinti gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis visoje ES, svarbu stiprinti viešojo ir privačiojo sektorių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą; pabrėžia svarbų pilietinės visuomenės organizacijų, bendruomenės iniciatyvų, savanorių ir kultūros veikėjų vaidmenį stiprinant pasitikėjimą ir taip skatinant dialogą viešose diskusijose;

11. palankiai vertina Gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ekspertų grupės ir Europos skaitmeninės žiniasklaidos observatorijos (EDMO) darbą ir jų svarbų vaidmenį suburiant politikos formuotojus, tyrėjus ir specialistus, kad būtų sukurta daugiadalykė ekspertų bendruomenė, dalijamasi geriausia patirtimi ir didinamas informuotumas; ragina stiprinti jų veiklą gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis srityje, kad būtų remiamas valstybių narių bendradarbiavimas;

12. pabrėžia, kad svarbu gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis bei skaitmeninį mokymąsi į mokyklų mokymo programas įtraukti viso formaliojo švietimo proceso metu ir pabrėžia būtinybę plėtoti įrodymais pagrįstą ir holistinį požiūrį į skaitmeninių technologijų naudojimą mokyklose;

13. pabrėžia, kad svarbu skatinti gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi ne tik formaliojo švietimo srityje, bet ir darbo vietoje, užtikrinant mokymusi visą gyvenimą ir visos visuomenės įtraukimu grindžiamą požiūrį, įtraukiant vyriausybes, švietimo įstaigas, pilietinę visuomenę, žiniasklaidos organizacijas, technologijų platformas ir šeimas;

14. ragina Komisiją, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, be kita ko, atliekant tęstinius tyrimus ir vertinant pagal amžių tinkamus metodus bei tėvų paramos programas, sukurti struktūrizuotą nacionalinių gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis veiksmų stebėsenos ir vertinimo sistemą, įskaitant išmatuojamus rodiklius, pagal kuriuos būtų vertinamos žinios, elgsenos rezultatai, kritinio mąstymo ugdymas ir atsparumas dezinformacijai;

Gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis mokymasis. Šiuolaikinės žiniasklaidos ekosistemos ramsčių stiprinimas

15. ragina ES institucijas ir valstybes nares bendradarbiauti siekiant nustatyti suderintą ES požiūrį į gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi;

16. ragina Komisiją įvertinti ir, jei tinkama, pasiūlyti aiškų bendrą ES požiūrį į pagal amžių tinkamą prieigą prie interneto platformų, visų pirma socialinės žiniasklaidos platformų, laikantis požiūrio, grindžiamo vaikų gerovės apsauga, nepilnamečių kognityvinio ir emocinio vystymosi poreikių pripažinimu ir būtinybe užtikrinti saugią ir pagal amžių tinkamą skaitmeninę aplinką, kartu visapusiškai

gerbiant pagrindines teises ir nacionalinių požiūrių skirtumus;

17. ragina Komisiją įvertinti atitinkamas Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos nuostatas, užtikrinti jos vykdymą ir pasiūlyti tikslinius pakeitimus, kuriais būtų dar labiau padidintas dalijimosi vaizdo medžiaga platformų naudotojų, ypač nepilnamečių, apsaugos lygis, išplėstas žiniasklaidos turinio taisyklių taikymas nuomonės formuotojams bei turinio kūrėjams ir užtikrintas veiksmingas dirbtinio intelekto sukurto, dirbtiniu intelektu valdomo ir komerciniu pagrindu remiamo turinio ženklinimas, nepasikliaujant vien ženklais ar automatizuotais rodikliais;

18. ragina parengti ir propaguoti nuomonės formuotojams ir turinio kūrėjams skirtus elgesio kodeksus bei aiškias gaires dėl gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi principų integravimo į jų turinį, atsižvelgiant į jų svarbų vaidmenį formuojant informacijos vartojimo modelius, ypač tarp jaunimo; ragina interneto platformas užtikrinti didesnį turinio, kuriuo aktyviai skatinamas gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis, kritinis mąstymas ir saugumas internete, matomumą, be kita ko, pasitelkiant rekomendacijų sistemas;

19. ragina valstybes nares vykdyti veiksmingą priežiūrą ir užtikrinti, kad dalijimosi vaizdo medžiaga platformos laikytųsi savo įsipareigojimo užtikrinti veiksmingas gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis priemones ir didinti naudotojų informuotumą apie tokias priemones, kaip nustatyta Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 28 straipsnio b punkto 3 papunktyje; ragina nacionalines reguliavimo institucijas ir įstaigas naudotis bendradarbiavimo mechanizmu, sukurtu pagal Europos žiniasklaidos laisvės akto 15 straipsnį, siekiant užtikrinti, kad ši pareiga būtų veiksmingai vykdoma visoje ES;

20. primena, kad pagal AŽPD 33 straipsnio a dalį valstybės narės privalo skatinti gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis įgūdžių ugdymą bei imtis priemonių, kad tai būtų daroma, ir teikti Komisijai šių priemonių įgyvendinimo ataskaitas; ragina nacionalines žiniasklaidos reguliavimo institucijas rengiant tokias priemones konsultuotis su visomis gyventojų grupėmis ir taikant tokias priemones laikytis pritaikyto požiūrio bei atsižvelgti į visų amžiaus grupių poreikius; ragina valstybes nares užtikrinti, kad tokios institucijos turėtų stabilų ir specialų finansavimą gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis priemonėms skatinti ir įgyvendinti;

21. primygtinai ragina labai dideles interneto platformas įdiegti pagrįstas, proporcingas ir veiksmingas rizikos mažinimo priemones, kad, kaip reikalaujama Skaitmeninių paslaugų akte (SPA), būtų pašalinta sisteminė rizika, kylanti dėl nepakankamo naudotojų, ypač nepilnamečių, gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir nepakankamo skaitmeninio mokymosi įgūdžių išnaudojimo; ragina

labai dideles interneto platformas atlikti gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi poveikio vertinimus, kad iš anksto nustatytų, kaip jų paslaugų dizainas gali paveikti naudotojų gebėjimą prieiti prie turinio, jį kurti ir juo naudotis;

22. pabrėžia, kad atliekant tokius poveikio vertinimus taip pat turėtų būti atsižvelgiama į poveikį naudotojų gerovei ir kognityviniam bei socialiniam ir emociniam vystymuisi bei psichikos sveikatai, taip pat į riziką, susijusią su dalyvavimu grindžiamo ar galimai priklausomybę sukeliančio dizaino savybėmis; ragina užtikrinti, kad tokie vertinimai būtų skaidrūs, nepriklausomi ir viešai prieinami;

23. ragina Komisiją užtikrinti, kad gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis įsipareigojimai būtų veiksmingai įgyvendinami pagal SPA Kovos su dezinformacija elgesio kodeksą;

24. ragina Komisiją į SPA gairių dėl priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti aukštą nepilnamečių privatumo, saugos ir saugumo internete lygį, peržiūrą įtraukti gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi, visų pirma šios srities priemonių, kurių galėtų imtis interneto platformos, kad užtikrintų pagal amžių tinkamą nepilnamečių patirtį internete, aspektu;

25. ragina Europos žiniasklaidos paslaugų valdybą naudotis struktūriniu dialogu, kaip nustatyta EŽLA 19 straipsnyje, siekiant stebėti labai didelių interneto platformų veiksmus, susijusius su gebėjimu naudotis žiniasklaidos priemonėmis, ir stiprinti žiniasklaidos paslaugų teikėjų dialogą dėl gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis bei skaitmeninio mokymosi skatinimo ir geros reputacijos žiniasklaidos matomumo internete didinimo;

26. pabrėžia, kad įgyvendinant žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo politiką turi būti visapusiškai gerbiama saviraiškos laisvė ir žiniasklaidos pliuralizmas ir ji turėtų suteikti naudotojams daugiau galių neribojant prieigos prie įvairių informacijos šaltinių;

27. pabrėžia, kad gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis priklauso ne tik nuo naudotojų gebėjimo kritiškai vertinti informaciją, bet ir nuo stiprios, nepriklausomos ir aukštos kokybės žurnalistikos, teikiančios patikimą, patikrintą ir pliuralistinę informaciją; ragina Komisiją stiprinti paramą tradicinei žiniasklaidai Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, atsižvelgiant į jos esminį vaidmenį informuojant piliečius, be kita ko, skatinant teisingą atlygį už žurnalistinį turinį ir užtikrinant tvarų finansavimą, visų pirma įgyvendinant tokias programas kaip būsima programa „AgoraEU“;

28. prašo Komisijos teikti pirmenybę gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis veiksmams pagal Žiniasklaidos atsparumo programą ir užtikrinti, kad tokie veiksmai pasiektų visų amžiaus grupių asmenis

(jaunimą, suaugusiuosius ir vyresnio amžiaus asmenis) kaimo, atokiose ir miesto vietovėse;

29. ragina valstybes nares užtikrinti, kad į nacionalines gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis priemones būtų įtrauktos konkrečios nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančių grupių, neįgaliųjų, atokiose vietovėse gyvenančių asmenų ir žemesnio skaitmeninių įgūdžių lygio asmenų informavimo strategijos, siekiant užkirsti kelią tam, kad gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi spragos nedidintų didesnės nelygybės;

30. pabrėžia, kad reikia užtikrinti stabilų ir ilgalaikį ES finansavimą gebėjimui naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeniniam mokymuisi; ragina Komisiją teikti pirmenybę gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis iniciatyvoms pagal atitinkamas ES programas, įskaitant būsimą programą „AgoraEU“, daugiausia dėmesio skiriant kritiniam mąstymui, atsparumui dezinformacijai ir žiniasklaidos pliuralizmui;

31. ragina Komisijos gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ekspertų grupę, Europos žiniasklaidos paslaugų valdybą ir Europos skaitmeninių paslaugų valdybą glaudžiai bendradarbiauti klausimais, susijusiais su gebėjimu naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeniniu mokymusi, ir pateikti tolesnes gaires dėl praktinių veiksmų, kurių būtų galima imtis nacionaliniu lygmeniu;

32. prašo Komisijos organizuoti Europos gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis savaitę, kaip kasmetinį pavyzdinį renginį, kuriame būtų pristatomi geriausios praktikos pavyzdžiai ir suteikiamas įtraukus diskusijų ir gebėjimų stiprinimo forumas, taip pat skatinti įvairius suinteresuotuosius subjektus ir institucijas, įskaitant tarptautines organizacijas, aktyviai dalyvauti skatinant gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi;

Gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis mokymasis. Holistinės ir į ateitį orientuotos švietimo sistemos rėmimas

33. ragina Komisiją pripažinti, kad gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninis švietimas yra pagrindiniai įgūdžiai, kuriuos turi įgyti visi piliečiai; ragina valstybes nares į savo švietimo programas amžių atitinkančiu būdu įtraukti gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi; pabrėžia, kad žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumui skatinti gali būti naudojamos analoginės priemonės;

34. ragina Komisiją 2030 m. skaitmeninio švietimo ir įgūdžių ateities veiksmų gairėse ypatingą dėmesį skirti gebėjimui naudotis žiniasklaidos priemonėmis, taip pat skaitmeninių gebėjimų stiprinimui, patyčių kibernetinėje erdvėje prevencijai ir skaitmeninės

gerovės skatinimui;

35. ragina Komisiją, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, parengti Europos vadovą ir kitą mokomąją medžiagą gebėjimui naudotis žiniasklaidos priemonėmis stiprinti, pritaikyti juos visoms amžiaus grupėms ir švietimo lygmenims ir reguliariai rengti praktinius seminarus, kuriuose daugiausia dėmesio būtų skiriama kritiniam mąstymui, informacijos šaltinių tikrinimui, žiniasklaidos pliuralizmui, atsakingam žiniasklaidos dalyvavimui ir faktų tikrinimo organizacijų, žurnalistų savireguliavimo įstaigų ir bendruomenės žiniasklaidos vaidmeniui, taip pat tėvams ir globėjams skirtas gaires dėl pagal amžių tinkamo žiniasklaidos naudojimo, rizikos internete ir dirbtinio intelekto priemonių;

36. ragina valstybes nares rengiant ir vertinant gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi iniciatyvas, siekiant užtikrinti, kad jos atitiktų besimokančiųjų ir pedagogų poreikius, konsultuotis ir bendradarbiauti su pedagogais, tyrėjais, akademine bendruomene, pilietinės visuomenės organizacijomis, tėvais, globėjais ir jaunimo organizacijomis;

37. ragina valstybes nares ir Komisiją užtikrinti, kad skaitmeninių mokymosi priemonių diegimui švietimo srityje nebūtų daroma nederama komercinė įtaka; pabrėžia, kad bendradarbiavimas su privačiojo sektoriaus subjektais turėtų būti skaidrus, orientuotas į švietimą ir atitikti viešąjį interesą;

38. ragina valstybes nares stiprinti gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi programas, kad naudotojai galėtų atskirti redakcinį, komercinį bei sintetinį turinį ir atpažinti įtaigos metodus; pabrėžia, kad į šias programas reikia integruoti raštingumą dirbtinio intelekto srityje, kad žmonės išmoktų atpažinti dirbtinio intelekto sukurtą turinį ir susijusią manipuliavimo ir klaidingos informacijos riziką;

39. ragina Komisiją, glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, skubiai ir visapusiškai įvertinti skaitmeninių prietaisų ir paslaugų, įskaitant dirbtinio intelekto priemones, poveikį mokymosi rezultatams, kognityviniam tobulėjimui, gerovei, psichikos sveikatai ir gebėjimui išlaikyti dėmesį, kad būtų galima remti atsakingą jų naudojimą mokyklose; primygtinai ragina Komisiją prireikus pasiūlyti politikos priemonių, kuriomis būtų galima numatyti tikslinius apribojimus ar draudimus, visų pirma ikimokyklinio ugdymo srityje, siekiant užtikrinti, kad skaitmeninių technologijų naudojimas švietime būtų griežtai pateisinamas iš pedagoginės perspektyvos, pritaikytas pagal amžių, proporcingas ir pagrįstas nepriklausomais moksliniais įrodymais, kad tokios priemonės papildytų mokymosi procesą, bet ne jį pakeistų;

40. ragina valstybes nares užtikrinti tęstinį tiek formaliojo, neformaliojo

švietimo ar savišvietos pedagogų, tiek bibliotekininkų mokymą žiniasklaidos ir skaitmeninio švietimo klausimais ir skirti jam atitinkamą finansavimą; ragina Komisiją stiprinti gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis mokymą pasitelkiant saugesnio interneto centrus, platformą „Geresnis internetas vaikams“ ir atitinkamas ES platformas;

41. ragina Komisiją ir atitinkamas nacionalines reguliavimo institucijas ar įstaigas vykdyti švietimo ir visuomenės informuotumo didinimo kampanijas gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi klausimais, siekiant didinti informuotumą apie tai, kaip skaitmeninė aplinka veikia elgesį internete, ir apie prieinamas tėvų kontrolės priemones, esamus interneto platformų teisinius įsipareigojimus ir prieinamus paramos mechanizmus, įskaitant organizacijas, teikiančias paramą psichikos sveikatos srityje;

42. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti visų piliečių mokymąsi naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį mokymąsi visą gyvenimą, orientuojantis į suaugusiuosius, vyresnio amžiaus žmones ir pažeidžiamas gyventojų grupes;

43. pripažįsta viešųjų bibliotekų, bendruomenės centrų ir pilietinės visuomenės organizacijų, kaip patikimų, prieinamų ir įtraukių gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninio mokymosi centrų, prisidedančių prie socialinės įtraukties, demokratinio dalyvavimo ir vienodų galimybių naudotis žiniomis, kultūra ir informacija, vaidmenį; ragina valstybes nares stiprinti partnerystes ir investicijas į šias pagrindines vietos infrastruktūras skiriant tinkamą finansavimą, rengiant darbuotojų mokymus ir suteikiant prieigą prie naujausių skaitmeninių priemonių ir išteklių;

44. ragina Komisiją ir valstybes nares, bendradarbiaujant su viešojo intereso subjektais ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, remti atsparių ir patikimų skaitmeninių ekosistemų, kurios stiprina Europos skaitmeninį atsparumą, žiniasklaidos pliuralizmą ir piliečių prieigą prie tikslios ir patikimos informacijos, kūrimą;

45. ragina valstybes nares ir jų regionines bei vietos valdžios institucijas novatoriškai ir kūrybiškai skatinti gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skaitmeninį švietimą miesto aplinkoje, tiek fizinėje, tiek skaitmeninėje, siekiant skatinti demokratinį dalyvavimą ir pilietinį aktyvumą; pabrėžia, kad miestai atlieka labai svarbų vaidmenį užtikrinant viešųjų erdvių, kurioms informacinė aplinka daro vis didesnį poveikį, saugą ir saugumą;

° °

46. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.